

Ochrana a bezpečnost zdraví při práci na pracovištích LDZ

Lesní lanovky patří mezi zdvihací zařízení, při jejichž provozu jsou vyžadovány poměrně vysoké nároky na obsluhu. Pro obsluhu lanovek jsou v platnosti pravidla vyplývající z textu **Nařízení vlády č. 28** ze dne 10. prosince 2001, kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru.

V tomto dokumentu jsou pouze základní doporučení pro organizaci práce s LDZ. V následujícím přehledu jsou uvedena pravidla v rozšířené formě, tak jak to odpovídá mnohotvárnosti situací vznikajících na pracovištích LDZ.

Při montáži, provozu a demontáži LDZ se zúčastnění pracovníci zdržují zejména **v těchto nebezpečných prostorech**:

- 1) V blízkosti pohonné jednotky
- 2) Ve vnitřních úhlech lan
- 3) Pod nosným lanem při jeho zatížení břemenem
- 4) V blízkosti vyklizovaných kmenů a sestavovaného nákladu
- 5) Pod podpěrami
- 6) Na skládce v případě hromadícího se dříví

Pro lanová dopravní zařízení platí tato pravidla pro zajištění ochrany a bezpečnosti při práci:

- Řídit a obsluhovat chod LDZ mohou pouze pracovníci starší 18 let (výjimkou jsou výukové nácviky např. při profesní přípravě budoucích lanovkářů v rámci učebního oboru Mechanizátor lesní výroby) vlastníci osvědčení opravňující k ovládnutí LDZ
- Všichni pracovníci na jednom pracovišti používají jednotnou optickou nebo zvukovou signalizaci
- Znamení (signál) „Stůj“ musí dát okamžitě každý pracovník, který zpozoruje závadu nebo nebezpečí. Rovněž každé nezřetelné znamení (signál) znamená pro obsluhu „Stůj“
- Provoz LDZ se může zahájit až po kontrole a vyzkoušení nosného a tažného zařízení ve zkušebním provozu za dozoru zodpovědného pracovníka. Kontrola funkčnosti konstrukčních prvků LDZ musí být vykonána vždy před započatím práce
- Při navíjení a odvíjení lan (s výjimkou LDZ s oběžným lanem) se zakazuje osobám zdržovat se mezi lany, pod lany, pod zavěšeným nákladem a upravovat pohybující se náklad. Pracovníci uvolňující náklad na svahu musí pracovat z horní strany nákladu
- V průběhu provozu LDZ se ve vzdálenosti dvojnásobné délky těžných stromů zakazuje těžit
- Pohybující se, nebo napnutá lana a dopravovaný náklad se nesmí překračovat. Je zakázáno zdržovat se ve vnitřním úhlu lan, pokud tato nejsou vedena za stojícími stromy
- Je zakázáno zdržovat se v prodlouženém směru napnutých lan
- Navíjecí bubny LDZ se mohou uvést do chodu jen na znamení pracovníků, kteří náklad zapínají nebo odepínají

- Před započítím stavby LDZ a po demontáži se musí překontrolovat kladky, kotevní úvazky, montážní lana a pohyblivé příslušenství LDZ
- Při stavbě a údržbě LDZ se zakazuje šplhat po nosném laně a po pomocných lanech
- V průběhu montáže na stromech a podpěrách se pod nimi nesmí nikdo zdržovat
- Výstup na stromy a umělé podpěry se dovoluje jen se stupačkami, žebříkem nebo jiným vhodným zařízením. Pracovník v průběhu montáže musí být zabezpečený bezpečnostním pásem
- V průběhu provozu LDZ se nesmí opravovat nosný systém, vozík nebo naviják. Přepínat nebo odepínat náklad za chodu se povoluje jen u LDZ s oběžným lanem
- Zapínač musí sledovat pohyb vyklizovaných kmenů při sestavování nákladu a včas signalizovat zastavení provozu při zachycení kmenů o překážku
- Přimrzlé dříví se před vyklizováním uvolňuje
- Hmotnost přepravovaného nákladu nesmí překročit hodnotu stanovenou výrobcem LDZ
- Zakazuje se překračovat nebo stoupat na vlečené kmeny a dopravovat pomocí LDZ osoby
- Každý pracovník, který se zúčastňuje obsluhy LDZ je povinen používat při práci předepsané OOPP
- Trasa LDZ musí být v místech křížení s lesními cestami viditelně označená výstrahami
- LDZ může křížovat veřejné komunikace jen na základě povolení odboru dopravy příslušného úřadu
- Pohonná stanice LDZ musí být zabezpečena proti možnosti uvedení do chodu nepovolanými osobami
- Po skončení pracovní směny obsluha přesunuje lanový vozík do polohy, která vylučuje náhodné uvedení vozíku do pohybu
- Rozsah, druh a periodicitu kontroly LDZ stanovenou v technických podmínkách LDZ prokazatelně zabezpečuje provozovatel
- Při montáži, demontáži, provozu a údržbě se musí postupovat podle návodu výrobce
- V průběhu bouřky, prudkého deště, při snížené viditelnosti a teplotě pod -20°C se musí práce s LDZ přerušit
- Za bouřky a v období bouřek je nutné odpojit od řídicí jednotky (mikropočítače) kabely snímačů, napájení a antény

V souvislosti s dodržováním zásad OBP vyplývají pro vedoucího pracovní skupiny i její jednotlivé členy tyto další povinnosti organizační povahy:

Vedoucí pracovní skupiny je povinen:

- Kontrolovat dodržování bezpečnostních předpisů a používání osobních ochranných pomůcek při práci
- Dbát na udržování pořádku na pracovišti a na maximální míru zajištění jednotlivých zařízení proti krádeži a neoprávněné manipulaci s nimi
- Dbát na bezpečné uskladnění pohonných hmot a maziv
- Dbát na dodržování správného a pravidelného střídání obsluhy
- Nikdy nepověřit obsluhou lanovky nezaškolenou osobu

Členové pracovní skupiny jsou povinni:

- Dodržovat předepsané technologické postupy a pokyny vedoucího skupiny

- Používat předepsané ochranné prostředky
- Hlásit poruchy, nedostatky a předpokládaná rizika, která by mohly ohrozit bezpečnost práce
- Dodržovat pravidla střídání obsluhy
- Odmítnout práci, která je v rozporu s bezpečnostními předpisy a pracovním postupem

Požadavky požární bezpečnosti:

- Dodržování základních protipožárních opatření
- Udržování stroje v čistotě
- Denní kontrola elektroinstalace
- Při poruše kabelu nebo snímačů závadu ihned odstraňte
- Po ukončení pracovní činnosti vypnutí odpojovače akumulátoru

Požadavky na dopravní bezpečnost:

- Pro přepravu po veřejných komunikacích platí pravidla silničního provozu a podmínky provozu na veřejných komunikacích podle aktuálně platné legislativy
- Nejvyšší rychlost při přepravě stroje je 8 km/h
- Stroj musí být přepravován kompletní, to je zásobníky oběžného lana na předním trojbodovém závěsu a pohonná stanice s věží na zadním trojbodovém závěsu. Nelze přepravovat tyto díly odděleně, traktor by nebyl vyvážen
- Přední trojbodový závěs musí být mechanicky zajištěn proti poklesnutí
- Bubny ze zásobou oběžných lan musí být mechanicky zajištěny proti otáčení
- Komplet předních zásobníků musí být opatřen výstražnými štíty (zebry)
- Boční vůle zadního trojbodového závěsu musí být vymezena. Zvedací táhla seřizena na shodnou délku, aby stožár byl v symetrické rovině
- Sklopený stožár musí být v přepravní poloze zajištěn táhlem
- Lana kolem stožáru a pohonné stanice musí být připevněna ke stožáru a rámu pohonné stanice popruhy
- Čerpadlo hydrauliky musí být za jízdy zapojeno
- Pohonná stanice musí být opatřena výstražnými štíty (zebry) s přidavnými sdruženými koncovými svítilnami
- Za pohonnou stanici lanovky se nesmí nic připojovat
- Při snížené viditelnosti se namísto zcloněných předních světlometů použijí pracovní světlomety ve střeše kabiny, které musí být seřizeny podle uvedené vyhlášky
- Při jízdě s kopce musí být zařazen převodový stupeň odpovídající jízdě na tomto svahu do kopce